

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl samosoudcem Ing. Mgr. Martinem Jakubem Brusem ve věci

žalobce: J. V., narozen „X“,
bytem „X“,
zastoupen opatrovnící Z. Š., narozenou „X“,
bytem „X“,

proti

žalované: Česká správa sociálního zabezpečení,
sídlem Křížová 1292/25, 225 08 Praha 5,

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 22. 4. 2020, č. j. „X“,

takto:

- I. Rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 22. 4. 2020, č. j. „X“, se **pro vadu řízení zrušuje** a věc se **vrací** žalované k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

(K.ř.č. 1 - rozsudek)

1. Žalobce se žalobou podanou prostřednictvím své opatrovnice v zákonem stanovené lhůtě domáhal zrušení rozhodnutí žalované ze dne 22. 4. 2020, č. j. „X“, kterým byly zamítnuty jeho námitky a bylo potvrzeno rozhodnutí žalované ze dne 26. 2. 2020, č. j. „X“, jímž žalovaná podle § 41 odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“) zamítla žalobcovu žádost o změnu výše invalidního důchodu z důvodu zhoršení zdravotního stavu pro nesplnění podmínek § 39 odst. 2 písm. c) zákona o důchodovém pojištění, neboť podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení Ústí nad Labem ze dne 10. 2. 2020 jeho pracovní schopnost poklesla pouze o 45 %.

Žaloba

2. V žalobě a následném doplnění žaloby se žalobce domáhal přezkoumání svého zdravotního stavu, neboť není schopen nastoupit do práce a jakoukoli práci vykonávat, a to ani pod dohledem. Uvedl, že je duševně a psychicky labilní a jeho chování je pro něj i pro jeho okolí nebezpečné. Podotkl, že sice navštěvuje dvouletou praktickou školu, kterou má ale rozdělenou na čtyři roky studia, učí se matematiku, český jazyk a ruční práce a nikterak se nepřipravuje na budoucí povolání. Podle lékařských zpráv žalobce trpí střední mentální retardací a je na úrovni devítiletého dítěte, a proto navrhl, aby mu byl přiznán invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně.

Vyjádření žalované k žalobě

3. Žalovaná ve svém vyjádření zrekapitulovala průběh správního řízení a s ohledem na žalobcovy námitky navrhla provedení důkazu posudkem Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Ústí nad Labem (dále jen „posudková komise“).

Další podání žalobce

4. V písemném vyjádření k posudku posudkové komise žalobce uvedl, že podle MUDr. F. a Mgr. K. trpí střední mentální retardací. Konstatoval, že nežádal o změnu invalidního důchodu na třetí stupeň, neboť jeho zdravotní a duševní stav je na druhém stupni invalidity.

Ústní jednání soudu

5. Při jednání soudu konaném dne 6. 1. 2021 žalobcova opatrovnice setrvala na podané žalobě a doplnila, že podle posudku posudkové komise se u žalobce jednalo o invaliditu druhého stupně, a přesto dosud pobírá invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně. Současně upozornila na stanovisko žalobcovy klinické psycholožky, že se jde o středně těžkou mentální retardaci.
6. Pověřená pracovnice žalované při tomto jednání odkázala na písemné vyjádření k žalobě a s ohledem na závěry posudku posudkové komise ponechala rozhodnutí na úvaze soudu.
7. Soud při jednání v souladu s § 52 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) provedl dokazování čtením posudku

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Ústí nad Labem ze dne 23. 11. 2020, včetně protokolu o jednání posudkové komise.

Posouzení věci soudem

8. Napadené rozhodnutí žalované soud přezkoumal v řízení podle části třetí hlavy druhé prvního dílu s. ř. s., který vychází z dispoziční zásady vyjádřené v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 věty druhé a třetí a v § 75 odst. 2 věty první s. ř. s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení napadeného rozhodnutí ve smyslu § 72 odst. 1 věty první s. ř. s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že rozhodnutí správního orgánu nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení, a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních bodů musí soud přihlídnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s. ř. s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.
9. Na tomto místě soud předesílá, že po přezkoumání skutkového a právního stavu, po prostudování obsahu předloženého správního spisu a po provedeném jednání dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
10. Z obsahu předloženého správního spisu soud zjistil, že žalovaná přiznala žalobci od 4. 9. 2019 invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně, neboť podle posudku o invaliditě vypracovaného dne 1. 11. 2019 posudkovým lékařem MUDr. P. O., CSc., pro Okresní správu sociálního zabezpečení Ústí nad Labem poklesla žalobcova pracovní schopnost o 45 % – rozhodující příčinou jeho dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu bylo zdravotní postižení uvedené v příloze vyhlášky Ministerstva práce a sociálních věcí č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity, (dále jen „vyhláška o posuzování invalidity“), a to v kapitole V, položce 8b. Míra poklesu pracovní schopnosti byla stanovena ve výši 45 % s tím, že podle § 3 a § 4 téže vyhlášky se procentní míra poklesu pracovní schopnosti nemění.
11. Dne 27. 1. 2020 požádal žalobce o změnu výše invalidního důchodu. V posudku o invaliditě ze dne 10. 2. 2020 posudková lékařka MUDr. I. H. pro Okresní správu sociálního zabezpečení Ústí nad Labem označila za rozhodující příčinu žalobcova dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zdravotní postižení uvedené v kapitole V, položce 8b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Míra poklesu pracovní schopnosti byla stanovena ve výši 45 % a podle § 3 a § 4 téže vyhlášky se procentní míra poklesu pracovní schopnosti nemění. Na základě tohoto posudku pak žalovaná vydala dne 26. 2. 2020 výše citované rozhodnutí, jímž žalobcovu žádost o změnu výše invalidního důchodu z důvodu zhoršení zdravotního stavu zamítla.
12. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce prostřednictvím své opatrovnice námitky. Žalovaná si v řízení o námitkách vyžádala nový posudek o invaliditě žalobce ze dne 8. 4. 2020, který vypracovala posudková lékařka Lékařské posudkové služby České správy sociálního zabezpečení v Ústí nad Labem (dále jen „LPS“) MUDr. E. V. Tato posudková lékařka opětovně posoudila žalobcův zdravotní stav a dospěla ke shodnému závěru, který je obsažen již v posudku o invaliditě ze dne 10. 2. 2020, tj. že rozhodující příčinou žalobcova Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším dopadem na pokles jeho pracovní schopnosti je zdravotní postižení uvedené v kapitole V, položce 8b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, pro které byla stanovena míra poklesu pracovní schopnosti 45 %, přičemž procentní míra poklesu pracovní schopnosti se ve smyslu § 3 a 4 vyhlášky nemění. Na základě tohoto nového posudku vydala žalovaná žalobou napadené rozhodnutí ze dne 22. 4. 2020, kterým byly žalobcovy námitky zamítnuty a bylo potvrzeno rozhodnutí žalované ze dne 26. 2. 2020 s odůvodněním, že žalobce je invalidní v prvním stupni a pro invaliditu druhého stupně nejsou splněny podmínky, neboť pokles žalobcovy pracovní schopnosti činí 45 % a pro druhý stupeň invalidity je nutné, aby nastal pokles pracovní schopnosti nejméně o 50 %.

13. Podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění platí, že *„[p]ojištěnec je invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %.“* Z odstavce 2 citovaného ustanovení vyplývá, že pokud pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně, pokud poklesla nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně, a pokud poklesla nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně.
14. Pracovní schopnost je definována v § 39 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění, podle kterého platí, že *„[p]racovní schopností se rozumí schopnost pojištěnce vykonávat výdělečnou činnost odpovídající jeho tělesným, smyslovým a duševním schopnostem, s přihlédnutím k dosaženému vzdělání, zkušenostem a znalostem a předchozím výdělečným činnostem. Poklesem pracovní schopnosti se rozumí pokles schopnosti vykonávat výdělečnou činnost v důsledku omezení tělesných, smyslových a duševních schopností ve srovnání se stavem, který byl u pojištěnce před vznikem dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.“* V souladu s odstavcem 4 citovaného ustanovení se při určování poklesu pracovní schopnosti vychází ze zdravotního stavu pojištěnce doloženého výsledky funkčních vyšetření; přitom se bere v úvahu, zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost, zda se jedná o stabilizovaný zdravotní stav, zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován, schopnost rekvalifikace pojištěnce na jiný druh výdělečné činnosti, než dosud vykonával, schopnost využití zachované pracovní schopnosti v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 35 % a nejvíce o 69 %, v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 % též to, zda je pojištěnec schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek.
15. V § 39 odst. 5 zákona o důchodovém pojištění je dále stanoveno, že *„[z]a zdravotní postižení se pro účely posouzení poklesu pracovní schopnosti považuje soubor všech funkčních poruch, které s ním souvisejí.“* V souladu s odstavcem 6 téhož ustanovení se za stabilizovaný zdravotní stav považuje takový zdravotní stav, který se ustálil na úrovni, která umožňuje pojištěnci vykonávat výdělečnou činnost bez zhoršení zdravotního stavu vlivem takové činnosti; udržení stabilizace zdravotního stavu může být přitom podmíněno dodržováním určité léčby nebo pracovních omezení. Podle odstavce 7 téhož ustanovení je pojištěnec adaptován na své zdravotní postižení, jestliže nabyt, popřípadě znovu nabyt schopností a dovedností, které mu spolu se zachovanými tělesnými, smyslovými a duševními schopnostmi umožňují vykonávat výdělečnou činnost bez zhoršení zdravotního stavu vlivem takové činnosti.
16. Soud podotýká, že procentní míra poklesu pracovní schopnosti se vždy určuje v celých číslech s tím, že procentní míry poklesu pracovní schopnosti podle druhů zdravotního postižení jsou uvedeny v příloze k vyhlášce o posuzování invalidity. Z § 2 odst. 3 této Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

vyhlášky přitom vyplývá, že „[j]e-li příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pojištěnce více zdravotních postižení, jednotlivé hodnoty procentní míry poklesu pracovní schopnosti stanovené pro jednotlivá zdravotní postižení se nesčítají; v tomto případě se určí, které zdravotní postižení je rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, a procentní míra poklesu pracovní schopnosti se stanoví podle tohoto zdravotního postižení se zřetelem k závažnosti vlivu ostatních zdravotních postižení na pokles pracovní schopnosti pojištěnce. Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu se považuje takové zdravotní postižení, které má nejvýznamnější dopad na pokles pracovní schopnosti pojištěnce.“

17. Podle § 3 odst. 1 vyhlášky o posuzování invalidity dále platí, že „[v] případě, že příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pojištěnce je více zdravotních postižení a v důsledku působení těchto zdravotních postižení je pokles pracovní schopnosti pojištěnce větší, než odpovídá horní hranici míry poklesu pracovní schopnosti určené podle rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, lze tuto horní hranici zvýšit až o 10 procentních bodů.“
18. V projednávané věci byla žalobcová žádost o změnu výše invalidního důchodu z prvního na druhý stupeň invalidity zamítnuta, a stejně tak byly zamítnuty jeho námitky, obojí s odůvodněním, že z důvodu jeho dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho pracovní schopnost o 45 %, přičemž pro vznik (a trvání) nároku na invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně je nutné, aby míra poklesu pracovní schopnosti byla minimálně 50 %.
19. Soud připomíná, že jedním z předpokladů pro vznik nároku na invalidní důchod je existence invalidity pojištěnce ve smyslu § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, jak vyplývá z § 38 téhož zákona. Bylo proto třeba zjistit, zda žalobce ke dni vydání napadeného rozhodnutí splňoval podmínky druhého stupně invalidity, tedy zda u něj došlo k poklesu pracovní schopnosti nejméně o 50 %. V této souvislosti soud poznamenává, že v daném případě nebylo mezi účastníky řízení žádného sporu o tom, zda žalobce získal potřebnou dobu pojištění, což je druhý předpoklad pro vznik nároku na invalidní důchod, jak vyplývá z § 38 zákona o důchodovém pojištění, a proto se soud touto otázkou nezabýval.
20. Již výše bylo zmíněno, že napadené rozhodnutí bylo odůvodněno závěrem posudkové lékařky LPS o míře poklesu žalobcovy pracovní schopnosti. Soud se s tímto závěrem lékařky nespokojil, a protože nemá odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení invalidity především závisí, vyžádal si v rámci tohoto soudního řízení v intencích § 52 odst. 1 s. ř. s. v návaznosti na § 77 téhož zákona odborný posudek od Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Ústí nad Labem, která je v těchto věcech podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, povolána k posuzování zdravotního stavu žalobců v soudních řízeních ve věcech důchodového pojištění. Tato posudková komise nově posoudila žalobcův celkový stav, pokles jeho pracovní schopnosti a datum vzniku jeho případné invalidity včetně jejího stupně.
21. Z obsahu posudkové dokumentace vypracované posudkovou komisí soud zjistil, že komise jednala v řádném složení [předsedkyně MUDr. H. H., lékařka MUDr. Z. S. (odbornost: psychiatrie) a tajemnice M. V.], posudek ze dne 23. 11. 2020 byl vypracován po studiu a zhodnocení žalobcovy zdravotního stavu na základě předložené lékařské dokumentace. Žalobce byl jednání komise přítomen a přímo při jednání komise byl vyslechnut a vyšetřen Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

odbornou lékařkou z oboru psychiatrie. Dále je z posudkové dokumentace patrné, jaké lékařské nálezy, zprávy, vyšetření a další listiny měla komise k dispozici. Na základě posouzení žalobcem předložených lékařských zpráv (ze dne 5. 8. 2020 – MUDr. F. a ze dne 18. 11. 2019 – Mgr. K.), spisové dokumentace Okresní správy sociálního zabezpečení Ústí nad Labem, zdravotní dokumentace praktického lékaře MUDr. J. V., spisové dokumentace námitkového řízení a vyšetření žalobce při jednání komise pak posudková komise dospěla k závěru, že k datu vydání napadeného rozhodnutí (tj. k 22. 4. 2020) žalobce splňoval kritéria pro invaliditu druhého stupně ve smyslu § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, neboť u něj byl shledán pokles pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu o 50 %.

22. Posudková komise konstatovala, že se u žalobce jednalo k datu vydání napadeného rozhodnutí o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav s tím, že rozhodující příčinou tohoto stavu s nejvýznamnějším dopadem na pokles jeho pracovní schopnosti je dolní hranice lehké mentální retardace s hyperaktivní poruchou chování, komplexní tikovou poruchou, vývojovou dysfázií, balbuties a obsedantně kompulzivní poruchou, s výraznou osobnostní a sociální nevyzrálostí. Posudková komise proto hodnotila míru poklesu žalobcovy pracovní schopnosti podle přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, a to podle kapitoly V – duševní poruchy a poruchy chování; položky 8b – mentální postižení lehkého stupně. Pro toto zdravotní postižení stanovuje vyhláška rozmezí míry poklesu pracovní schopnosti 30 až 45 %. Posudková komise zvolila v případě žalobce horní hranici rozmezí (tj. 45 %) a vzhledem k dalšímu postižení zdravotního stavu s dopadem na pracovní začlenění (porucha řečové komunikace) pak komise tuto hodnotu podle § 3 odst. 1 vyhlášky zvýšila o 5 %, a celkově tak u žalobce činí míra poklesu pracovní schopnosti 50 %.
23. Soud zhodnotil citovaný posudek posudkové komise ze dne 23. 11. 2020, který představuje stěžejní důkaz v tomto soudním řízení, a dospěl k závěru, že posudek byl vypracován po náležitém posouzení žalobcova zdravotního stavu na základě předložené lékařské dokumentace, odborných lékařských nálezů a vlastního vyšetření žalobce posudkovou komisí. Ve shodě se žalovanou přitom soud pokládá předmětný posudek za úplný a přesvědčivý. Opatrovnice žalobce k tomuto posudku ve svém vyjádření uvedla pochybnosti o stanovené diagnóze, tedy lehké mentální retardaci, když podle lékařských zpráv se u žalobce jedná o středně těžkou mentální retardaci. S ohledem na závěr posudku, že je žalobce invalidní ve druhém stupni, však předmětný posudek akceptovala.
24. S výše popsáním závěrem posudkové komise se soud ztotožnil a za daného stavu věci neshledal potřebu, aby byl posudek posudkové komise ze dne 23. 11. 2020 doplňován či aby byl případně ve věci vypracováván další posudek jinou posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí, nebo dokonce aby bylo přikročeno ke znaleckému zkoumání žalobcova zdravotního stavu. Požadavek v tomto směru ostatně v předmětném soudním řízení nevznesly ani žalovaná, ani opatrovnice žalobce, poté co byly s citovaným posudkem seznámeny. Závěr soudu o tom, že v daném případě již nebylo zapotřebí provádět další dokazování, koresponduje s ustálenou judikaturou soudů rozhodujících ve správním soudnictví včetně Nejvyššího správního soudu (srov. např. jeho rozsudky ze dne 25. 6. 2003, č. j. 2 Ads 9/2003-50, publ. pod č. 150/2004 Sb. NSS, nebo ze dne 28. 8. 2003, č. j. 5 Ads 22/2003-48, či ze dne 12. 3. 2009, č. j. 3 Ads 143/2008-92, všechny dostupné na www.nssoud.cz).

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

25. S ohledem na vše, co bylo uvedeno shora, (zejména vycházejí ze závěru posudkové komise, že žalobce splnil podmínky invalidity druhého stupně) dospěl soud k závěru, že žaloba je důvodná. Žalovaná totiž při svém rozhodování vycházela z neúplně zjištěného skutkového stavu (za hlavní podklad svého rozhodnutí vzala nesprávný posudek posudkové lékařky LPS o invaliditě žalobce ze dne 8. 4. 2020), což zakládá vadu řízení ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Soud proto napadené rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. pro vadu řízení zrušil a současně podle § 78 odst. 4 s. ř. s. rozhodl, že se věc vrací žalované k dalšímu řízení, v němž bude žalovaná podle § 78 odst. 5 s. ř. s. vázána právním názorem, který soud vyslovil v tomto zrušujícím rozsudku. Bude proto na žalované, aby znovu rozhodla o námitkách žalobce, přičemž bude vycházet z toho, že žalobce byl k datu vydání napadeného rozhodnutí invalidním ve druhém stupni invalidity.
26. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. Žalovaná neměla ve věci úspěch a žalobci, který byl ve věci úspěšný, podle obsahu soudního spisu žádné náklady řízení nevznikly, ani jejich náhradu nepožadoval, proto soud vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ústí nad Labem 6. ledna 2021

Ing. Mgr. Martin Jakub Brus v.r.
samosoudce

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.